

ՀԱՅԱԼԵԶՈՒ ԼՍԱՐԱՆՈՒՄ ԹՈՒՐՔԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴԱՆ ՈՐՈՇ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ

Լուսինե Խաչատրյան¹

ԵՊՀ

DOI:10.46991/jos.2023.23.1.106

Սույն հոդվածում քննարկվում են հայալեզու լսարանում թուրքերենի դասավանդման որոշ խնդիրներ՝ հիմք ընդունելով մեթոդական երկու ուղղություն՝ քերականական թարգմանության ավանդական մեթոդը և թեմատիկ հետազոտման (Case Study) մեթոդը: Հոդվածի նպատակն է ավանդական և նորարական այս երկու մեթոդների համադրությամբ փորձել հասկանալ, թե որոնք են դրանց թեր և դեմ կողմերը, և որն է առավել նպատակահարմար հայախոս լսարանում ժամանակակից թուրքերենի ուսուցման համար:

Օտար լեզվի դասավանդման դժվարություններն ավելի շոշափելի են դառնում, երբ ուսումնասիրվող լեզուն պատկանում է մեկ այլ լեզվաընտանիքի: Ավանդական մեթոդով օտար լեզվի քերականության կանոնների ուսուցման համար օրինակ են ծառայում մայրենի լեզվում առկա նմանատիպ օրենքներն ու կառույցները: Թուրքերենի պարագայում, սակայն, այս մեթոդի կիրառումը կարող է խիստ դժվարացնել լեզվի յուրացումը, քանի որ թուրքական լեզուներն ունեն մի շարք շարահյուսաձևաբանական արմատական տարբերություններ հայերենի և այլ հնդեվրոպական լեզուների համեմատությամբ: Դրանք ավելի տեսանելի են բարդ նախադասությունների կազմության համատեքստում: Այդ է պատճառը, որ հոդվածում մեթոդների նպատակահարմարության շուրջ քննարկումների տրամաբանությունը կառուցվել է ստորադասական նախադասությունների կազմության և կառուցվածքի շատ համառոտ նկարագրության շուրջ:

Քերականական ավանդական մեթոդն անշուշտ բազային գիտելիքների ձևավորման համար մեծ նշանակություն ունի: Կիրառական հմտությունները զարգացնելու համար, սակայն անհրաժեշտ է գործառական մոտեցումների և մեթոդների կիրառում, մասնավորապես թեմատիկ հետազոտություն (Case Study) մեթոդի միջոցով, ինչը ենթադրում է հետազոտության սուբյեկտ հանդիսացող տվյալների հավաքագրում,

¹ Լուսինե Խաչատրյանը Երևանի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետի թուրքագիտության ամբիոնի ասիստենտ է, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, էլ. փոստ՝ l.khachatryan@ysu.am, ORCID 0009-0009-4927-1577

համակողմանի ուսումնասիրություն և վերլուծություն, իսկ թիրախային լեզուն և դրանով ձևավորված մշակույթը դիտարկվում են որպես մի ամբողջական համակարգ:

Հաշվի առնելով ներկայացված փաստարկները՝ հանգում ենք եզրակացության, որ թուրքերենը որպես օտար լեզու դասավանդելու համար առավել հարմար է կիրառել թեմատիկ հետազոտման մեթոդը, սակայն լսարանի մասնագիտական ուղղվածությունը հաշվի առնելով (մեր պարագայում՝ բանասիրական մասնագիտացում), նպատակահարմար է նաև քերականական մեթոդի որոշ տարրերի կիրառումը:

Բանալի բառեր՝ մեթոդ, օտար լեզու, դասավանդում, թեմատիկ հետազոտում, քերականական թարգմանական մեթոդ, ժամանակակից թուրքերեն

Ժամանակակից աշխարհում չպետք է թերագնահատել լեզվի հաղորդակցային դերը: Այսօր, երբ մեծ տարածությունները դարձել են համեմատաբար հեշտ հաղթահարելի, տարբեր մշակույթների և հասարակական շերտերի շփումների հատման խաչմերուկներում մարդկանց հաղորդակցման համար օտար լեզուների իմացությունը գնալով ավելի կարևոր է դառնում: Սրա հետ մեկտեղ մեծ առաջընթաց են ապրում օտար լեզուների ուսուցման տարբեր մեթոդական ուղղություններ: Ավանդական մոտեցումների կողքին, ինչպիսին է օրինակ՝ քերականական - թարգմանչական մեթոդը, զարգանում են տարբեր նորարական ուղղություններ, որոնցից շատերը ներառում են ժամանակակից տեխնոլոգիաների ընձեռած հնարավորությունները: Մեր օրերում դասավանդողը, հաշվի առնելով լեզվի և մտածողության² վերաբերյալ սեփական մոտեցումները և ուսուցանվող լսարանի նպատակներն ու առանձնահատկությունները, ունի լայն ընտրություն մեթոդական ուղղությունների, դասավանդման տեխնիկայի և տեխնոլոգիաների ներգրավվածության չափաբաժնի հարցում: Հոդվածի ձևաչափը

² Лев Выготский, *Мышление и речь: психологические исследования* (Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1934), 4, 267.

թույլ չի տալիս ընդգրկել շատ ավելի ընդարձակ նյութ քննարկման համար, ուստի որոշեցինք անդրադառնալ մեթոդական երկու ուղղություններին. քերականական թարգմանության ավանդական մեթոդ³ և լեզվի ուղղակի ուսուցման մոտեցման հիմքի վրա ձևավորված թեմատիկ ուսուցման (Case Study) մեթոդ: Հոդվածի նպատակն է այս երկուսի համադրությամբ փորձել հասկանալ, թե որոնք են դրանց թեր և դեմ կողմերը, և որն է առավել նպատակահարմար հայախոս լսարանում թուրքերենի ուսուցման համար: Դրանցից առաջինը ավանդաբար լայն կիրառություն ունի հայաստանյան կրթական հարթակներում, իսկ երկրորդը համեմատաբար քիչ է ներդրված ուսումնական գործընթացում, չնայած այն պակաս արդյունավետ չէ և ավելի նորարարական է:

Երևանի պետական համալսարանում ժամանակակից թուրքերենի դասավանդման տարիների փորձը թույլ է տալիս որոշակի պատկերացում կազմել հայախոս ուսանողներին թուրքերենի մատուցման գործընթացում առաջացած դժվարությունների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Ցանկացած օտար լեզվի դասավանդումը կարծես յուրօրինակ մարտահրավեր լինի թե՛ ուսուցանողի և թե՛ ուսանողի համար: Դժվարություններն ավելի շոշափելի են դառնում, երբ ուսումնասիրվող լեզուն պատկանում է մեկ այլ լեզվաընտանիքի և ունի ձևաբանական ու շարահյուսական բոլորովին այլ կառուցվածք⁴:

Թուրքերենը, ինչպես հայտնի է, կցական լեզու է և պատկանում է ալթայյան լեզվաընտանիքի արևմտախունական ճյուղի հարավարևմտյան օղուզական ենթախմբին: Թուրքական լեզուները հնդեվրոպական լեզուներից տարբերվում են ձևաբանական և շարահյուսական մի շարք

³ Diane Larsen-Freeman and Martin Anderson, *Techniques & Principles in Language Learning* (Oxford University Press, 2012), 33.

⁴ Mustafa Durmuş, Alpaslan Okur, *Yabancılar Türkçe Öğretimi* (Ankara: Grafiker 2013), 581.

առանձնահատկություններով, դրանցից են՝ քմային և շրթնային ձայնավորների ներդաշնակության, բաղաձայնների առնմանության օրինաչափությունները, բառափոխության և բառակազմության կցական եղանակը, նախդիրների փոխարեն հետադրությունների կիրառումը, «լինել» և «ունենալ» հասկացողությունների նույն բայով արտահայտվելը, ժխտում նշանակող հատուկ բառի առկայությունը, նախադասություններում և բառակապակցություններում անդամների հատուկ կանոնակարգված շարադասումը, բարդ ստորադասական նախադասությունների յուրօրինակ կազմությունը և այլն: Այս պարագայում քերականական թարգմանության մեթոդի կիրառումը կարող է որոշակի դժվարություններ առաջ բերել:

Նախ, համառոտ ներկայացնենք այս մեթոդի հիմնական դրույթները: Այն կիրառվել է դեռևս շատ վաղուց՝ լատիներենի և հունարենի քերականությունը սերտելու համար, քանի որ ընդհանուր ճանաչողական նշանակություն ունենալուց զատ, համարվում էր, որ դա կօգնի ավելի լավ հասկանալու սեփական լեզվի քերականությունը և միաժամանակ կմարզի մտքի ճկունությունը: Այդ պատճառով այն կոչվել է նաև դասական մեթոդ և լայնորեն կիրառվել է խորհրդային ժամանակաշրջանում: Քերականական - թարգմանական մեթոդի հիմնական սկզբունքն ուսուցանվող օտար լեզվի քերականության համադրումն է մայրենիի քերականության հետ: Առանց վերջինից լավատեղյակ լինելու այս ճանապարհով լեզվի յուրացումը խիստ կդժվարանա: Մեթոդի հիմքում ընկած առանցքային ուղին է՝ սկսել պարզ քերականական կառույցներից, կատարել երկկողմ թարգմանություններ, զուգահեռ սերտել մեծ քանակությամբ անծանոթ բառեր, ընդ որում, ինչպես վերը նշեցինք, օտար լեզվի քերականության կանոնների ուսուցման համար օրինակ են ծառայում մայրենի լեզվում առկա նմանատիպ օրենքներն ու կառույցները: Ժամանակակից թուրքերենի պարագայում այս

մեթոդի կիրառումը կարող է խիստ դժվարացնել լեզվի յուրացումը, քանի որ, ինչպես արդեն նշվել է, բազմաթիվ այլ տարբերությունների շարքում տարբեր է նաև թյուրքական լեզուներում, մասնավորապես նաև թուրքերենում, նախադասության կառուցվածքը՝ բառերի և բառակապակցությունների միավորումը քերականական կառույցներում, դրանց շարադասությունը և շարահյուսական պաշտոնը: Տարբերություններն ավելի ընդգծված են բարդ նախադասությունների կազմության համատեքստում, քանի որ պատմականորեն բարդ նախադասություններից շատ ավելի կիրառական են անշաղկապ համադաս և ստորադաս կառույցները⁵, իսկ բուն թյուրքական ծագման ստորադասական շաղկապներ չեն ձևավորվել, դրանք փոխառություններ են այլ լեզուներից (հիմնականում արաբերենից կամ պարսկերենից)⁶, այդ պատճառով երկրորդական նախադասությունները «ներկառուցվում» են նախադասության մեջ առանց սպասարկու բառերի և շաղկապների կամ ետադաս դերբայական դարձվածների միջոցով⁷: Դերբայները թուրքերենում (fiilimsi/eylemsi)⁸ բաժանվում են երեք խմբի՝ անվանական դերբայներ (mastar/eylemlik՝ կազմված mAk, mA, Iş վերջածանցներով), ածականական դերբայներ (ortaç/sifat fiil, An, dIk, AncAk, mIş) և մակբայական դերբայներ (ulaç/zarf fiil, -mAdAn önce, -EnE kadar, -IncAyA kadar, -ErEk, -e...-e, -İr ...-mEz ...)⁹: Այսպես օրինակ. թուրքերենում որոշ բայաձևեր կամ դերբայներ նախադասության մեջ կարող են կազմել այնպիսի շարահյուսական կառույցներ, որոնք հայերեն թարգմանությամբ

⁵ Андрей Кононов, *Грамматика современного турецкого литературного языка* (М.-Л.: АН СССР, 1956), 514.

⁶ Александр Баскаков, *Предложение в современном турецком языке* (Москва: Наука, 1984), 155.

⁷ Нинель Гаджиева, *Основные пути развития синтаксической структуры тюркских языков*, (Москва: Наука, 1973), 408.

⁸ Эйюп Гениш, *Глагольные формы в турецком языке* (Москва: Либроком, 2009), 504.

⁹ Mehmet Hengirmen, *Türkçe Dilbilgisi* (Ankara: Engin Yayınları, 2007), 246.

փոխանցվում են որպես բարդ ստորադասական նախադասության երկրորդական նախադասություն: Թուրքերենում, սակայն, դրանք հանդես են գալիս իբրև նախադասության ծավալուն որոշիչ՝ արտահայտված հատուկ վերջածանցներով կազմված դերբայական դարձվածներով¹⁰: Օրինակ՝ -An (sifat fiili/ածականական դերբայ) վերջածանցով կազմված բայաձևերն ունեն գոյականական անդամի լրացման՝ որոշիչի շարահյուսական գործառույթ՝ Uzakta **bulunan** o kadın. Հեռվում **գտնվող** այն կինը: Եվ՝ Ablası hastanede **bulunan** o kadın Ahmet'in komşusu. (բառացի՝ Ավագ քույրը հիվանդանոցում եղող/եղած կինը Ահմեդի հարևանուհին է:) Կինը, **որի ավագ քույրը գտնվում է հիվանդանոցում**, Ահմեդի հարևանուհին է: **Çocuğu hastalanan** anne çok üzüldü. /Մայրը, **ում երեխան հիվանդացել էր**, շատ տխրեց: Երկրորդական նախադասության ստորոգյալը (հիվանդացել է) թուրքերեն նախադասությունում արտահայտվում է դերբայով, իսկ ենթակայի գործառույթ կատարող գոյականը (երեխան) ստանում է պատկանելիության երրորդ դեմքի եզակի թվի վերջածանց: Այսպիսով՝ հայերենում բարդ ստորադասական նախադասության երկրորդական նախադասությունը թուրքերենում կարող է արտահայտվել դերբայական դարձվածով արտահայտված նախադասության ծավալուն որոշիչ անդամով՝ ենթակայի լրացում. բառացի թարգմանությամբ **Երեխան հիվանդ** մայրը շատ տխրեց: Այս տարբերակով թարգմանությունն, ինչպես նկատեցինք, հայերենի համար անբարեհունչ, քերականորեն սխալ թարգմանությունն է: Դերբայներով և բայանուններով արտահայտված երկրորդական (որոշիչ) կառույցները համապատասխանում են հիմնականում **ով, որ, որը, ինչը, ում, ինչի, որտեղ** և այլ ստորադասական շաղկապների կամ հարաբերական դերանունների միջոցով կազմված հայերեն բարդ ստորադասական նախադասությունների երկրորդական

¹⁰ Muharrem Ergin, *Türk Dilbilgisi* (İstanbul: Boğaziçi yayınları, 1983), 40.

նախադասություններին: Oyuncaklarını kıran küçük kız. Փոքրիկ աղջիկը, **որ** կոտրում է իր խաղալիքները: / Խաղալիքները (իրեն պատկանող) կոտրող փոքրիկ աղջիկը: Այս օրինակում թուրքերենի **kıran** դերբայը կարող ենք թարգմանել հայերենի **կոտրող** ենթակայական դերբայով:

Դերբայական դարձվածով նախադասությունները թուրքերենում կիրառման շատ լայն ու բազմաբնույթ հարթակ ունեն: Դրանց ճիշտ և տեղին կիրառության հմտությունները զարգացնելու հաջողության գրավականներից մեկն էլ կառուցվածքային առանձնահատկությունների ընկալումն է:

Հաշվի առնելով ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի բանասիրական ուղղվածությամբ մասնագիտացման պահանջները՝ կարելի է դիմել լեզվի ուսուցման կառուցվածքային մոտեցման մեթոդներին, որը ենթադրում է քերականական ձևույթների և դրանք միմյանց կապակցող համակարգերի դիտարկում և վերլուծություն: Այս մոտեցումն անշուշտ բազային քերականական գիտելիքների ձևավորման համար մեծ նշանակություն ունի, և որպես լավագույն օրինակ կարող ենք նշել Ալ Սաֆարյանի և համահեղինակների աշխատասիրությամբ լույս տեսած «Թուրքերենի դասագիրք»-ը, որը տարիներ շարունակ ծառայել է որպես հենք Երևանի պետական համալսարանի արևելագիտության ֆակուլտետի սաների համար¹¹: սակայն դասական քերականական մեթոդը բավարար չէ լեզվի կիրառական հմտությունները զարգացնելու համար: Դրա համար արդեն անհրաժեշտ կլինի գործառական մոտեցումների և մեթոդների կիրառումը, մասնավորապես թեմատիկ հետազոտության մեթոդի միջոցով, ինչը ենթադրում է հետազոտության սուբյեկտ հանդիսացող տվյալների հավաքագրում, խորը համակողմանի

¹¹ Ալեքսանդր Սաֆարյան, Աշոտ Սողոմոնյան, Տիրան Լոքմազյոյան, *Թուրքերենի դասագիրք*, (Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն, 2021) 326.

ուսումնասիրություն և վերլուծություն¹²: «Թեմատիկ հետազոտություն» (Case Study) մեթոդը թույլ է տալիս հավաքագրել և յուրացնել կոնկրետ խորը գիտելիքների գոյություն ունեցող իրողությունների վերաբերյալ (մեր պարագայում՝ լեզվական իրողություններ): Օտար լեզվի ուսուցման համար որպես հիմք (case) ծառայում են բնագրային տեքստերը, տարբեր բնույթի տեսագրված և ձայնագրված նյութերը¹³: Այս գործընթացում թիրախային լեզուն և դրանով ձևավորված մշակույթը հարկավոր է դիտարկել որպես մի ամբողջական համակարգ¹⁴: Գեղարվեստական գրականությունը, հանելուկները, շուտասելուկները, դարձվածներն ու կաղապարային արտահայտությունները լավ աղբյուր են թե՛ տվյալ լեզվի բառապաշարը և թե՛ քերականությունը հասկանալու, հիշելու համար¹⁵: Օտար լեզվի միջոցով օտար մշակույթի հետ ծանոթության գործընթացում խաչվող հասկացողությունների համադրությունները հնարավորություն են տալիս ըմբռնել նոր ուսումնասիրվող լեզվի կառուցվածքային տրամաբանությունն ու լեզվամտածողությունը, հասկանալ բառի և խոսքի ձևավորման նրբությունները: Այդ նյութերը նաև ուղեցույց են յուրացվող լեզվական իրողությունների դիպուկ գործածության համար¹⁶:

¹² Ken Hyland and Brian Paltridge, *Continuum Companion to Discourse Analysis*, (UK: Bloomsbury Publishing, 2011), 9, 22.

¹³ Patricia A. Duff, "Case Study Research on Language Learning and Use", *Annual Review of Applied Linguistics* 34, (Cambridge University Press: 2014): 234.

¹⁴ Aysegül Takkaç Tulgar, "A Case Study on the Effects of Glocal Second Language Settings on the Language Learning Motivation of Foreign Learners of Turkish", *International Journal of Multicultural Education*, Vol 20, No. 3, 83, accessed 17 May, 2023 <https://ijme-journal.org/index.php/ijme/article/view/1686>

¹⁵ Համազասպ Հովսափյան, *Գրական և մեթոդական ուսումնասիրություններ*, (Երևան, Լույս, 1989), 168:

¹⁶ Наталья Загрядская, "Художественная литература как основа Case Study в профессионально ориентированном обучении иностранному языку", *Мир науки, культуры, образования*, no. 4 (2022), 59. accessed 25 May, 2023 <https://cyberleninka.ru/article/n/hudozhestvennaya-literatura-kak-osnova-case-study-v-professionalno-orientirovannom-obuchenii-inostrannomu-yazyku>

Ուսումնառության գործընթացում հետազոտողները կարող են վերցնել հետազոտվող թեմայի մեկ օրինակ կամ, համատեղելով մի քանիսը, համեմատել և լուսաբանել հետազոտվող խնդիրների տարբեր հայեցակարգեր¹⁷: Մեթոդը թույլ է տալիս հետազոտել թեմային բնորոշ առանձնահատկությունները և ենթատեքստերը¹⁸: Թեմատիկ հետազոտումը ուսուցողական իրավիճակներ ստեղծող մեթոդ է՝ հիմնված մասնագիտական որոշակի ոլորտի գործնական իրական փորձի վրա¹⁹: Այս մեթոդն ունի մի քանի առավելություններ, որոնցից ավելի ակնառու են գործառական-կիրառական իրավիճակների ստեղծումը և տարբերակների բազմազանությունը: Քննարկման ենթակա տարբեր պատասխաններ միշտ կլինեն, սակայն դասավանդողի խնդիրը պատասխանների ճիշտը կամ սխալը բացահայտելը չէ, այլ ուղղորդելն է՝ գտնելու ճիշտ տարբերակ(ներ)ը երկխոսության, բանավեճի միջոցով: Ուսանողները նոր գիտելիքներ ու հմտություններ ձեռք կբերեն, կստանան մասնագիտական կողմնորոշիչ նախադրյալներ:

Այսպիսով՝ ամփոփելով նշված մեթոդների առանձնահատկությունները, կարող ենք եզակացնել, որ հայախոս լսարանում թուրքերենը որպես օտար լեզու դասավանդելու տեսանկյունից առավել հարմար է կիրառել Case Study մեթոդը, սակայն լսարանի մասնագիտական ուղղվածությունը հաշվի առնելով (օրինակ՝ բանասիրական մասնագիտացում), նպատակահարմար է քերականական մեթոդի որոշ տարրերի կիրառումը:

¹⁷ John Gerring, *Case Study Research, Principles and Practices*, (Cambridge University Press: 2006), 19. <https://doi.org/10.1017/GB09780511803123>

¹⁸ Abel Halim Sykes, "The Good Language Learner Revisited: A Case Study", *Journal of Language Teaching Research*, 6, no 4 (July 2015), 715.

¹⁹ Kim Anna Char, "Composing in a Second Language: A Case Study of a Russian College Student" (Doctoral diss., National-Louis University, 1995), 10.

METHODOLOGICAL ISSUES IN TEACHING TURKISH TO ARMENIAN-SPEAKING STUDENTS

Lusine Khachatrian²⁰

115

In this article, I will discuss the challenges of teaching Turkish to Armenian-speaking students using different methods, including Grammar-translation, Case Study (thematic learning) methods. I will also evaluate the advantages and disadvantages of each method.

The Grammar-translation method focuses on mastering the grammatical rules of the target language, which may be difficult for Armenian speakers due to significant differences in syntax and morphology between the two languages.

This is particularly challenging when dealing with complex sentence structures in modern Turkish that often contain subordinate clauses. While the grammar-translation method is effective for acquiring basic knowledge, the Case Study method is more suitable for gaining practical skills. This method involves analyzing data related to the research topic, including the target language and its cultural and literary production as a complete system.

After examining the pros and cons of these methods, I conclude that the Case Study method is more suitable for teaching modern Turkish as a foreign language. However, it may be beneficial to incorporate some aspects of the Grammar-translation method, depending on the students' philological specialization.

Keywords: *method, foreign language, teaching, Case Study, Grammar-translation method, modern Turkish language*

ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ТУРЕЦКОГО ЯЗЫКА В АРМЯНОЯЗЫЧНОЙ АУДИТОРИИ

Лусине Хачатрян²¹

Статья посвящена обсуждению некоторых проблем преподавания турецкого языка в профессионально ориентированных армянских ВУЗ-ах. Особое внимание уделяется возможности комбинирования двух направлений обучения: грамматико-переводной классический метод и более новаторский метод тематического обучения Case Study. Так же применяется попытка

²⁰ Lusine Khachatrian is an Assistant Professor at the Chair of the Turkic Studies of the Faculty of Oriental Studies at the Yerevan State University, E-mail: l.khachatryan@ysu.am, ORCID [0009-0009-4927-1577](https://orcid.org/0009-0009-4927-1577)

²¹ Лусине Хачатрян – к.ф.н., ассистент кафедры тюркологии факультета востоковедения ЕГУ, Эл. Почта l.khachatryan@ysu.am, ORCID [0009-0009-4927-1577](https://orcid.org/0009-0009-4927-1577)

понять плюсы и минусы этих двух направлений и целесообразность их совместного применения.

Трудности обучения иностранному языку становятся более осязаемыми, когда изучаемый язык принадлежит к другой языковой семье и имеет совершенно иную морфологическую и синтаксическую структуру. Традиционный метод изучения грамматических правил иностранного языка построен по образцу аналогичных законов и структур родного языка. Однако, в случае с турецким, применение этого метода может сильно затруднить усвоение языка, поскольку тюркские языки имеют ряд радикальных синтаксических отличий по сравнению с армянским и другими индоевропейскими языками. Традиционный подход грамматико-переводного метода, безусловно, имеет большое значение для формирования базовых знаний. Однако для отработки практических навыков необходимо использовать функциональные подходы и методы, в частности, метод *Case Study* (тематическое исследование), предполагающий сбор данных, являющихся предметом исследования, их всестороннее изучение и анализ. Технология метода тематическое исследование рассматривает изучаемый язык и формируемую им культуру как единую систему и, соответственно, обучение реализуется путем составления кейсов, основанных на аутентичной литературе на турецком языке. Принимая во внимание представленные аргументы, выявленные в данной статье, приходим к выводу, что для обучения турецкому языку как иностранному удобнее использовать метод *Case Study*, но с учетом профессиональной филологической направленности аудитории также целесообразно использовать некоторые элементы грамматического метода.

Ключевые слова: метод, иностранный язык, обучение, тематическое обучение, грамматико-переводный метод, современный турецкий язык

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

Ալեքսանդր Սաֆարյան, Աշոտ Սողոմոնյան, Տիրան Լոքմազյոզյան, *Թյուրքերենի դասագիրք*: Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն, 2021:

Համազասպ Նիկողի Հովասափյան: *Գրական և մեթոդական ուսումնասիրություններ*: Երևան, Լույս, 1989:

Abel Halim Sykes. "The Good Language Learner Revisited: A Case Study." *Journal of Language Teaching Research* 6, no 4 (July 2015): 713-720.

Diane Larsen-Freeman and Martin Anderson. *Techniques & Principles in Language Learning*. Oxford University Press: 2012.

Ken, Hyland and Brian, Paltridge, *Continuum Companion to Discourse Analysis*. UK: Bloomsbury Publishing, 2011.

John, Gerring. *Case Study Research, Principles and Practices*. Cambridge University Press: 2006.

Kim, Anna Char. "Composing in a Second Language: A Case Study of a Russian College Student." Doctoral diss., National-Louis University, 1995.

Patricia, A., Duff, "Case Study Research on Language Learning and Use", *Annual Review of Applied Linguistic* 234, (2014): 233-255.

Ayşegül, Takkaç Tulgar, "A Case Study on the Effects of Glocal Second Language Settings on the Language Learning Motivation of Foreign Learners of Turkish", *International Journal of Multicultural Education*, (2018) Vol 20, No. 3, 100-101.: <https://ijme-journal.org/index.php/ijme/issue/view/65>.

Mehmet, Hengirmen. *Türkçe Dilbilgisi*. Ankara: Engin Yayınları 2007.

Muharrem, Ergin, *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Boğaziçi yayımları: 1983.

Mustafa, Durmuş, Alpaslan Okuş, *Yabancılar Türkçe Öğretimi*. Ankara: Grafiker 2013.

Александр Баскаков. *Предложение в современном турецком языке*. Москва: Наука, 1984.

Александр Кононов, *Грамматика современного турецкого литературного языка*. М.-Л.; АН СССР, 1956.

Лев Выготский. Мышление и речь: психологические исследования. Москва: Государственное социально-экономическое издательство, 1934.

Наталья Загрядская. "Художественная литература как основа Case Study в профессионально ориентированном обучении иностранному языку" *Мир Науки, Культуры, Образования*, No 4 (95) (2022): 57-60. <https://cyberleninka.ru/article/n/hudozhennaya-literatura-kak-osnova-case-study-v-professionalno-orientirovannom-obuchenii-inostrannomu-yazyku>

Нинель Гаджиева, *Основные пути развития синтаксической структуры тюркских языков*. Москва: Наука, 1973.

Эйюп Гениш. *Глагольные формы в турецком языке*. Москва: Либроком, 2009.